

AUTOREFERAT

Muzyka od najmłodszych lat zajmowała w moim życiu ważne miejsce, wyróżniała się spośród innych dziedzin życia, a poprzez swoje piękno, wartości i wielką siłę oddziaływania potrafiła związać ze sobą na zawsze...

Pierwsze kroki swojej edukacji skierowałem do Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Ostrowie Wielkopolskim w klasie fortepianu, kontynuowałem w Szkole Muzycznej II stopnia i tak naprawdę wtedy zrozumiałem, że muzyka wywiera coraz większe piętno w moim życiu, zrodziła pewność oraz chęć związania się z nią na zawsze, już w wymiarze zawodowym. Wartości wpojone w młodości siłą inercji wpłynęły na ukierunkowanie moich zainteresowań w dziedzinę instrumentalistyki a konkretnie na grę fortepianową.

Pełne niezapomnianych wrażeń studia pianistyczne przeżyte w Akademii Muzycznej w Poznaniu w klasie prof. Anny Organiszczak poszerzyły moje spektrum zainteresowań muzycznych, w znaczący sposób ukształtowały moją osobowość, wrażliwość, poczucie estetyki oraz ostatecznie utwierdziły w przekonaniu, że estrada jest najwłaściwszym miejscem wyrażania swoich artystycznych przeżyć i emocji.

Po ukończeniu studiów swoją pierwszą pracę podjąłem w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym w Kaliszu. Równolegle rozpocząłem

pracę dydaktyczną na stanowisku pedagoga w klasie fortepianu oraz pianisty akompaniatora. Efektem współpracy z wieloma młodymi instrumentalistami były licznie zdobywane nagrody na ogólnopolskich konkursach i festiwalach, które mi osobiście przynosiły wyróżnienia za wzorową realizację partii fortepianu.

Jednak siła oddziaływania fortepianu jako instrumentu solowego zaczęła dominować i formować moją osobowość w kierunku występów solowych. Pierwsze doświadczenia estradowe zdobywane podczas koncertów, m.in. w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Kaliszu czy auli Politechniki Poznańskiej, przynosiły wiele satysfakcji, utwierdzając mnie jednocześnie o słuszności i trafności wyboru.

Liczne koncerty w kraju i za granicą, m.in.: recital fortepianowy w Sali Muzeum w Hamm (Niemcy), Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku, Muzeum Miasta w Ostrowie Wielkopolskim, recitale chopinowskie w Pałacu Myśliwskim Książąt Radziwiłłów w Antoninie, recital na Międzynarodowym Kongresie Europejskim, wyzwalały we mnie chęć poznawania i obejmowania coraz to szerszej literatury fortepianowej.

W 2001 roku ukończyłem Podyplomowe Studia Mistrzowskie w Akademii Muzycznej w Łodzi u prof. Tadeusza Chmielewskiego. Rok później w tej samej uczelni uzyskałem stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w specjalności fortepian. Objąłem stanowisko adiunkta w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w klasie fortepianu na studiach licencjackich i magisterskich w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Wtedy to opracowałem autorski program nauczania dla studentów przedmiotu fortepian oraz zespoły kameralne.

Nie tylko działalność artystyczna i koncertowa oraz zdobyte doświadczenia miały bezpośrednie przełożenie i stanowiły nieoceniony wkład w rozwój osobisty, ale także postrzeganie codziennej pracy zawodowej zarówno na szczeblu akademickim, jak i szkolnym. Pedagog przekazujący i uczący określonych zachowań estradowych, sposobów opanowania tremy, ukazywania swoich cech indywidualnych musi być autentyczny, a więc odnoszący się do osobistych przeżyć i doświadczeń zdobytych na estradzie. Ucząc, staram się podpowiadać i wskazywać drogę do uchwycenia i odnalezienia idei, zamysłu artystycznego, indywidualnego stylu oraz określenia drogi w rozwoju osobowości i własnych predyspozycji.

W 2002 roku za osiągnięcia artystyczne oraz działalność na rzecz społeczności lokalnej zostałem nagrodzony nagrodą Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Rok później zostałem członkiem Towarzystwa Wielkopolskiego Centrum Chopinowskiego - Antonin, którego celem jest ochrona dziedzictwa chopinowskiego, a obszar działalności nakierowany jest na popularyzację życia i twórczości kompozytora, rozwijanie oraz zachęcanie do uczestnictwa w kulturze muzycznej, podkreślanie związku Chopina z Antoninem, w którym odbywające się imprezy muzyczne znane są już dziś na całym świecie. Do najważniejszych należą choćby: Międzynarodowy Festiwal (*„Chopin w barwach jesieni”*), Turniej Pianistów Stypendystów Zagranicznych, Konfrontacje Chopinowskie, Koncerty rocznicowe czy (*Ogólnopolski Rajd Jesień Chopinowska*).

Działalność społeczno – popularyzatorska w dziedzinie muzyki w nietrywnych przecież czasach stanowi duże wyzwanie, przynosząc w zamian bardzo wiele satysfakcji. Osiągany efekt wzmaga chęć do coraz większej aktywności w krzewieniu kultury, nie tylko muzycznej.

Od 2004 roku moje zaangażowanie nakierowane jest również na sferę naukową. Uczestniczyłem m.in. w II Międzynarodowej Konferencji Instytutu Edukacji Muzycznej – Katedra Dydaktyki Fortepianu w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy dotyczącej podstawowych form i kierunków w edukacji muzycznej.

Brałem udział w międzynarodowym projekcie artystyczno – naukowym Mosty Sztuki – odbywającym się w Kaliszu, propagującym szereg inicjatyw artystycznych i naukowych z udziałem artystów i wykładowców, m.in. z USA, Rosji czy Turcji, mającym na celu w sposób pośredni i bezpośredni odnieść się do roli współczesnego artysty – pedagoga tworzącego w kontekście przeszłości, doświadczeń i historii miejsca o bogatej i znaczącej tradycji.

Od 2005 roku jestem członkiem Ostrowskiego Towarzystwa Naukowego, którego obszarem działań jest nauka, kultura i sztuka, integracja środowiska naukowego oraz działalność wydawnicza i promocyjna.

Moc osobistych wrażeń i doznań artystycznych przynoszą mi recitale wykonywane od 2000 roku w miejscach kultu związanych z Fryderykiem Chopinem; koncerty z cyklu „W hołdzie Chopinowi”, „Jesień Chopinowska”, koncerty rocznicowe czy konfrontacje chopinowskie wykonywane w Pałacu Myśliwskim Księżąt Radziwiłłów w Antoninie, Pałacu Lipskich w Lewkowie, Pałacu Podonowskich w Bugaju, Wanatówce w Kaliszu, sali koncertowej Zespole Szkół Muzycznych w Ostrowie Wielkopolskim, sali koncertowej Przedsiębiorstwa Imprez Kulturalnych w Ostrowie Wielkopolskim, sali Muzeum Miasta Nordhausen (Niemcy).

W marcu 2010 roku z okazji obchodów 200. rocznicy urodzin F. Chopina zagrałem recital chopinowski w Teatrze Muzycznym im. Jana Kiepury w Warszawie. W tym samym roku otrzymałem

zaproszenie do odbycia trasy koncertowej po największych miastach Chin. Cykl odbytych koncertów zwrócił moją uwagę na ogromne zainteresowanie muzyką polską, zwłaszcza Fryderyka Chopina. Było to ogromne przeżycie w zderzeniu z zupełnie odmienną dla nas kulturą, przy czym znamienne okazało się duże zainteresowanie i zrozumienie dla twórczości polskich kompozytorów - Fryderyka Chopina, Karola Szymanowskiego czy Ignacego Jana Paderewskiego.

Koncert fortepianowy w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Pekinie, recital chopinowski w Uniwersytecie Chemicznym w Pekinie, recital fortepianowy w Tianjin University of Technology, koncert fortepianowy w Harbin University, koncert europejski w Qingyang – Long Dong, recital chopinowski w Shaanxi Normal University Xian, koncert fortepianowy na Międzynarodowym Shanghai World Expo – wszystkie one pokazywały ogromne zainteresowanie oraz chęć bliższego poznania polskiej kultury i sztuki.

Koncerty te spotkały się z uznaniem i bardzo pochlebnymi recenzjami, co przełożyło się na propozycję przeprowadzenia warsztatów pianistycznych dla studentów w University Qingyang – Long Dong.

W 2010 roku za swoją działalność artystyczną oraz wkład w rozwój kultury polskiej zostałem uhonorowany medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej Bogdana Zdrojewskiego.

Wypełniając wymogi ustawowe (art.16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2013 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki), chciałbym wskazać jako moje oryginalne osiągnięcie ostatniego okresu działalności wydane na płycie CD następujące dzieła:

1. F. Chopin – Scherzo cis-moll op. 39

2. M. Musorgski – Obrazki z wystawy

Scherzo cis – moll op.39 -

W dziejach muzyki scherzo pojawia się w formie wokalna – instrumentalnej, ale szybko przekształca się w formę czysto instrumentalną z zachowaniem wyrazu i charakteru towarzyskiego i żartobliwego. Scherzo przed Chopinem odziedziczyło po menuecie formę analogiczną do tańca z triem. Rodzaj ekspresji różnicował ten gatunek na dwa sposoby: pierwszy zawierał w sobie elementy lekkości, żartobliwości, taneczności; drugi skłaniał się w stronę scherz beethovenowskich w swym wyrazie, dramatycznych, przerażających, niekiedy demonicznych.

Chopin w ślad za Beethovenem usamodzielniał i powołał do istnienia scherzo, w którym pojawiają się gesty wyraziste i drapieżne, dramatyczne i tajemnicze.

Odzwierciedleniem struktury scherza cis – moll jest pełna dynamizmu forma objawiająca się znaczną kontrastowością zarówno w obszarze ekspresji, poziomów dynamicznych, jak i zderzeniu krańcowo odmiennej faktury, dającej w sferze interpretacyjnej możliwość zastosowania pełnej palety środków wyrazu, wielu płaszczyzn ekspresji, kontrastowości oraz dynamiki. Już pierwsze

takty są jakby zderzeniem motywów w formie zapytania z brzmieniowo nasyconymi akordami. Potem dalej postępująca kontrastowość motywów *risoluto* występująca w dalszej części utworu „*meno mosso*” (*quasi trio*) o charakterze chorałowym przerywana jest przeciwstawnymi figuracjami pełnych lekkości i zwiewności pasaży w artykulacji (*leggierissimo*). W scherzu *cis – moll* mamy do czynienia z elementami formy *da capo* z *trium* lecz efektywnie pozbawionego owego *da capo* oraz formy rondo-podobnej, lecz zamkniętej nie powrotem tematu głównego, a pełną brzmienia i blasku kodą. Analizując aspekt wykonawczy scherza *cis – moll*, można posłużyć się takimi określeniami jak dramatyzm czy tajemniczość. Nie ma w nich jednak barw jaskrawych czy dźwięków silnie akcentowanych, które były elementem scherz beethovenowskich, do których Chopin nawiązuje. Doszukać się natomiast można elementów balladowych wynikających z faktu, iż cztery scherza powstawały równocześnie z czterema balladami, przez co są w jakiś sposób ze sobą spokrewnione w sposobie prowadzenia narracji czy słyszalnej „balladowości”. Można to zauważyć chociażby we fragmencie, gdy Chopin melodię chorału zmienia z tonacji *E – dur* na *e – moll* z sugestią wykonania *piu lento* i *sotto voce*. Przy wielu elementach łączących obie formy Chopin miał jednak wyraźne poczucie odmienności i różnicy tych gatunków. W zakresie faktury uwagę zwraca duża kontrastowość między figuracją a kantyleną, różnorodność odmian figuracyjnych, recytatywno – intonacyjnej ruchliwości wykorzystującej pełnię brzmienia całego wolumenu fortepianu, która służy podkreśleniu momentów o szczególnym napięciu emocjonalnym. Kantylena potraktowana homofonicznie jest rozśpiewana i utaneczniiona.

Z dużą siłą do głosu dochodzą środki dynamiki i artykulacji, które w moim rozumieniu są elementami determinującymi

w odniesieniu do intencji oraz osiągnięcia odpowiedniego wyrazu emocjonalnego scherza cis – moll.

Obrazki z wystawy –

Muzyka w tym utworze nie stanowi ilustracji muzycznej obrazków i szkiców Hartmanna, jest jednak na swój sposób plastyczna czy wręcz „malarska” w sposobie operowania materiałem muzycznym. Cykl miniatur fortepianowych spiętych klamrą, obramowanych jak rama, ukazujących się na tle *Promenady*, zdominowany jest przez silne oddziaływanie kolorystyczne i barwowe. Istota całego dzieła objawia się poprzez sukcesywne zestawienie modeli kolorystycznych lub też nakładanie i współdziałanie warstw, niekiedy z wydzielonym pierwszym planem i tłem. W *Obrazkach z wystawy* można zauważyć pewną specyficzną konsekwencję malarską, którą można określić jako zgodność zasad oznaczenia tła i ram, do których przedstawienia użyte są wspólne zasady kompozycyjne. Przykładem może tu być *Stary zamek*, w którym we wstępie i zakończeniu, a zatem na krańcach utworu, można umownie widzieć ich ramy – brzmi tło. Również rozpatrując ten element w skali całego cyklu obrazów, można zauważyć tę konsekwencję. Początek: *Promenada* – jako jedna z ram cyklu obrazów w jego dalszym ciągu staje się tłem, pojawiając się jako intermedium między poszczególnymi ogniwami cyklu, jakby tłem dla ekspozycji kolejnych obrazów. Zakończenie: „*Wielka brama w Kijowie*” czerpie materiał muzyczny z *Promenady*. Tak więc rama zamykająca cały cykl wykazuje pokrewieństwo z ramą otwierającą i tłem.

Przy rozważaniu i analizie formy poszczególnych części utworów, uwagę zwraca dwoistość funkcji *Promenady* stanowiącej prolog całości, która jest jednocześnie czynnikiem scalającym w jedną

całość. Można tu dostrzec silny związek z rosyjską muzyką ludową przez modalnie zorganizowany materiał dźwiękowy o nieregularnej strukturze mikroformalnej, dość swobodnie pojętej metro - rytmice (długim i zmiennym metrum). *Promenada* pojawia się nieregularnie, nadając zwiedzaniu wystawy zmienny rytm. Dzieli zarazem cykl na dwie niemal równe części. Pierwszą zamyka, występując po VI obrazku w najpełniejszej wersji początkowej. W części drugiej zmienia się sposób jej funkcjonowania, przestaje występować już jako intermedium, a jedynie jej motywy przypominają o niej w kolejnych częściach. Sięgając do genezy powstania dzieła, warto zwrócić uwagę na fakt, iż obrazki są rezultatem inspiracji pozamuzycznych dwojakiego rodzaju: w sferze wydarzeń, jakie miały miejsce, czyli śmierci przyjaciela artysty - architekta Wiktora Hartmanna, a w sferze sztuki plastycznej - wystawy jego szkiców, projektów i obrazów.

W *Obrazkach z wystawy* należy zauważyć dwa typy kształtowania materiału muzycznego. Pierwszy, którego najbardziej czytelnym przykładem jest *Gnom* polegający na nietradycyjnym kształtowaniu formy, na odejściu od tonalności funkcyjnej oraz na bardzo szerokim spektrum możliwości w sferze interpretacyjnej, polegającej na wyraźnym kolorystycznym operowaniu techniką pianistyczną jak: faktura, dynamika, rejestry. *Gnom* powstaje przez powtarzanie pojedynczych modeli, przez ewolucyjne rozwijanie dłuższych fragmentów z jednego modelu lub jednoczesne zestawianie różnych modeli czy ich współwystępowanie. *Gnom* stanowi więc przykład obrazka typowo kolorystycznego. W ten krąg myślenia kolorystyczno - brzmieniowego wpisują się również inne obrazki - chociażby: *Tuilleries*, *Balet kurcząt w skorupkach*, *Limoges* czy *Chatka na kurzej stopce*.

Drugi typ kształtowania - bardziej tradycyjny, choć posiadający specyficzne cechy fakturalne stanowią *Bydło* oraz *Stary zamek*, w którym widoczne jest nakładanie się trzech warstw

brzmieniowych. Najniższą stanowi nuta pedałowa czy ostinatowa, środkową – wypełnienie harmoniczne lub motywy melodyczne, a warstwę najwyższą – kantylenowa linia melodyczna. Tak więc rozumienie czy właściwe odczytanie intencji kompozytora polega na typowym myśleniu warstwowym z wyraźnym zakotwiczeniem warstwy najniższej w nucie pedałowej i stałym monotonnym rytmie, czy w ciągłym ruchu przesuwających akordów.

Syntezą dwóch omówionych wcześniej typów jest *Samuel Goldenberg i Szmul*. Pieśń bogatego Żyda stanowi element kantylenowy z drugiej konwencji, poprzedzająca rozdrobnione pod względem rytmicznym repetycyjne motywy Żyda biednego posiadająca elementy kolorystyczno – brzmieniowe właściwych pierwszej konwencji. W części końcowej tego obrazka następuje zestrojenie obydwu typów kształtowania materiału muzycznego: w warstwie wyższej widoczne kolorystyczne motywy Żyda biednego, w niższej melodię Żyda bogatego wzbogaconą brzmieniowo przez przeniesienie do rejestru niższego.

Katakumby odnoszące się pod względem konstrukcyjnym do poprzedniego obrazka tworzą kulminację ideową cyklu zdominowaną w całości przez myślenie kolorystyczne. Część pierwszą stanowią ciężkie i długie akordy w niskich rejestrach, tworząc współbrzmieniowo ciemną, mroczną barwę, po czym następuje przeniesienie w wysoki rejestr z migoczącym tłem dla kolejnej wersji motywu *Promenady*. Końcowa część utworu to połączenie obu części, gdzie ponownie mamy do czynienia z warstwowym zestawieniem kontrastujących sfer brzmieniowo – kolorystycznych. Całość cyklu zamyka *Wielka brama w Kijowie* stanowiąca rozbudowany finał całego cyklu, gdzie widoczne jest kolorystyczne zestawienie formuł dźwiękowych: wariacyjnego nawiązania do *Promenady*, czterogłosowego chorału opartego na cytacie pieśni cerkiewnej oraz fortepianowej imitacji pełnego brzmienia dzwonów cerkiewnych.

Obrazki z wystawy Modesta Musorgskiego stały się źródłem inspiracji dla wielu nowych kreacji artystycznych. Odkrywczość kolorystyczna, jej bogactwo, wielowarstwowość znalazło swe odzwierciedlenie w wielu opracowaniach orkiestrowych z najśłynniejszym ravelowskim, którego porównuje się do stworzenia z czarno – białego rysunku (wersja fortepianowa) przy pomocy palety barw orkiestrowych dzieła niezwykle barwnego i kolorowego. Obok pojawienia się wielu nowych opracowań orkiestrowych cykl fortepianowy zainspirował nowe koncepcje w dziedzinie sztuk plastycznych, scenografii, rzeźby czy malarstwa.

E. Tarasti napisał: „Nawet ktoś, kto słyszał *Obrazki z wystawy* Musorgskiego wiele razy, doświadczy niespodzianki, widząc oryginalne obrazy, akwarele rosyjskiego architekta Wiktora Hartmanna, stanowiące źródło inspiracji dla kompozytora. Muzyka może kreować jej własne, wewnętrzne, czysto wirtualne obrazy w sposób tak silny, że konkretny kształt wizualny może wywołać niezadowolenie. Fantastyczne uniwersum kreowane poprzez muzykę samą jest tak intensywne, że gdy w rzeczywistości widzimy bramę kijowską, przez którą przechodziliśmy wiele razy, odczuwamy frustrację i bladość naszego świata fikcyjnego” (E.Tarasti, *Music and Visual Arts. Pictures and Promenades – a Peircean excursion into the Semiosis of Musorgsky*, w: E.Tarasti, op. cit, s.209).

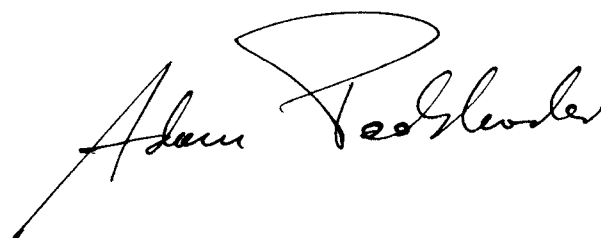

Kreśląc perspektywę planów artystycznych na najbliższe lata, w pierwszej kolejności zamierzam zrealizować projekt, który rodzi się we mnie od dłuższego czasu. Fascynacja twórczością Igora Strawieńskiego wyzwoliła chęć dokonania nagrania płytowego oraz analizy dzieł oryginalnych poddanych transkrypcji na fortepian solo baletów „Ognisty ptak” oraz „Pietruszka”, które według mojej wiedzy nie zostały wydane jeszcze na płytach CD w wersji fortepianowej jako dzieła całkowite. W moim odczuciu dzieła te przeniesione z potężnego składu orkiestrowego na fortepian nie muszą tracić nic ze swoich walorów oraz pełnej wartości, pozwalają jednocześnie na ukazanie różnorodności środków wyrazu – ekspresji, rytmu i kolorystyki brzmienia.

W związku z nawiązaniem współpracy, stanowiącej kontynuację tournée po Chinach, mam w planie kolejne występy, przeprowadzenie warsztatów pianistycznych oraz lekcji pokazowych między innymi w miastach Hong Kong, Shenzen oraz Guilin w Chinach.

Kolejnym zamiarem jest kontynuacja i rozwój działalności koncertowej obejmującej nowe obszary. W najbliższym czasie na zaproszenie instytucji kulturalnych odbędą się koncerty z moim udziałem w kilku krajach Europy Zachodniej oraz w Polsce.

Myślę, że możliwości oraz chęć uczestnictwa w różnego rodzaju projektach, przedsięwzięciach, działalność naukowa, dydaktyczna oraz społeczna przynosi na co dzień bardzo wiele satysfakcji, wypełnia ogromną część życia, nadając mu niepowtarzalny sens, a w codziennym i bezpośrednim obcowaniu ze sztuką czyni je w pełni wyjątkowym...

A handwritten signature in black ink, reading "Adam Fiedler". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping flourish at the end.